

Sygn. akt XVII AmA 94/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XVII Wydział Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSR (del.) Magdalena Kurc-Mazurkiewicz

Protokolant: Andrzej Tracz

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nr (...)z dnia 31 grudnia 2010 r.

o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów i nałożenie kary pieniężnej

I. oddała odwołanie;

II. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSR (del.) Magdalena Kurc-Mazurkiewicz

Sygn. akt XVII AmA 94/11

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 grudnia 2010 r., numer (...), wydaną po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.:

I. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej u.o.k.k.) oraz stosownie do treści art. 33 ust. 6 tej ustawy w związku ze stosowaniem we wzorcu umownym o nazwie „(...) UMOWA PRZEDWSTĘPNA (...)” postanowień o treści:

A) „Kupujący może dokonać przelewu wierzytelności wynikających z niniejszej Umowy za uprzednią zgodą Sprzedającego”,

B) „Strony są zobowiązane do wzajemnego powiadamiania się o zmianie adresu do korespondencji w terminie 7 dni listem poleconym, pod rygorem uznania za doręczone wszelkich wysłanych na stary adres pism”,

C) „Umowę wynegocjowano, sporządzono i podpisano, po zapoznaniu się z jej treścią w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, dwa dla Sprzedającego i jeden dla Kupującego”

w wyniku, którego uznano, że ww. przedsiębiorca stosował praktykę, o jakiej mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy i stwierdzono zaniechanie jej stosowania z dniem 17 sierpnia 2009 r.

II. na podstawie art. 26 ust. 1 u.o.k.k. oraz stosownie do treści art. 33 ust. 6 tej ustawy w związku ze stosowaniem we wzorcu umownym o nazwie „(...) UMOWA PRZEDWSTĘPNA (...)” postanowienia o treści:

„Sprzedający ma prawo do jednostronnego rozwiązania niniejszej Umowy (...) w takim wypadku Sprzedający zwróci Kupującemu sumę dokonywanych wpłat bez oprocentowania, pomniejszoną o karę umowną w wysokości:

ad. a. 10% ceny określonej w pkt D I części Umowy,

ad. b. 10% ceny określonej w pkt D I części Umowy,

ad. c. 10% ceny określonej w pkt C ppkt. 1 I części Umowy,

ad. d. 10% ceny określonej w pkt C ppkt. 2 I części Umowy,

ad. e. 10% ceny określonej w pkt C ppkt. 1 I części Umowy,

ad. f. 10% ceny określonej w pkt C ppkt. 2 I części Umowy, (...)”.

w wyniku którego uznano, że ww. przedsiębiorca stosował praktykę, o jakiej mowa w art. 24 ust 2 pkt 1 powołanej ustawy i nakazał zaniechanie jej stosowania.

W punkcie III decyzji, na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego w związku z art. 83 u.o.k.k. oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy Prezes UOKiK umorzył jako bezprzedmiotowe postępowanie prowadzone przeciwko ww. przedsiębiorcy pod zarzutem stosowania praktyki określonej w art. 24 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 24 ust. 1 u.o.k.k, poprzez zamieszczenie we wzorcu umownym o nazwie „(...) UMOWA PRZEDWSTĘPNA (...)” postanowienia o treści:

„Kupujący zobowiązuje się udzielić w umowie sprzedaży Lokalu mieszkalnego (akt notarialny) lub na podstawie odrębnej czynności pełnomocnictwa w formie aktu notarialnego do podpisania w imieniu Kupującego umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu użytkowego/garażu podziemnego i przeniesienia na Kupującego udziału w tak ustanowionym lokalu wraz z prawem do korzystania z miejsca postojowego oraz udziału w gruncie a także umowy o podział do używania lokalu użytkowego/garażu podziemnego. Kupujący zobowiązuje się, że przedmiotowe pełnomocnictwo będzie nieodwołalne i niewystarczające (...)”.

Zaś w punkcie IV ww. decyzji na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 u.o.k.k. oraz stosownie do treści art. 33 ust. 6 tej ustawy Prezes UOKiK nałożył na (...) kary pieniężne:

- w pkt A w wysokości 375.872 złotych z tytułu naruszenia określonego w pkt I sentencji decyzji,
- w pkt B w wysokości 322.176 złotych z tytułu naruszenia określonego w pkt II sentencji decyzji.

Od powyższego rozstrzygnięcia, (...) wniósł odwołanie zaskarżając decyzję Prezesa UOKiK w zakresie punktu I, II i IV. Zaskarżonej decyzji powód zarzucił naruszenie przepisów:

- art. 24 u.o.k.k. poprzez przyjęcie, że stosowanie przez odwołującego we wzorcu umownym kwestionowanych postanowień, stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów,
- art. 25 u.o.k.k. poprzez przyjęcie, że pozwany ma kompetencję do dokonania oceny, czy stosowane przez odwołującego postanowienia wzorców umów mają abuzywny charakter,

- art. 26 i 27 u.o.k.k. poprzez nakazanie odwołującemu zaniechania stosowania wzorcach umów postanowienia opisanego w pkt II Decyzji podczas gdy postanowienie tych wzorców nie jest stosowane przez odwołującego od marca 2010 r., a zatem podstawą ewentualnej decyzji winien był być art. 27 u.o.k.k.,
- art. 28 u.o.k.k. poprzez nie zastosowanie tego przepisu w zakresie w jakim odwołujący zobowiązał się do natychmiastowego zaprzestania stosowania postanowień określonych w pkt I Decyzji i usunięcia skutków stosowania tych postanowień,
- art. 106 w związku z art. 111 u.o.k.k. jako konsekwencja naruszenia art. 24 u.o.k.k.,
- art. 106 w związku z art. 111 u.o.k.k. poprzez niesłuszne obciążenie odwołującego kara w związku ze stosowaniem przez odwołującego postanowień opisanych w pkt I Decyzji,
- art. 385¹, art. 385², art. 385³ k.c. poprzez przyjęcie (przy założeniu, iż pozwany posiada kompetencję do badania abuzywności postanowień wzorca umowy), że stosowane przez odwołującego postanowienia wzorca umowy spełniają definicję określoną w tych przepisach.

Pozwany wniósł o:

- zmianę pkt I Decyzji poprzez wskazanie, iż nie uznaje się działania odwołującego polegającego na stosowaniu we wzorach umów postanowień wskazanych w pkt I decyzji za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów,
- zmianę pkt II Decyzji poprzez wskazanie, iż nie uznaje się działania odwołującego polegającego na stosowaniu we wzorach umów postanowienia wskazanego w pkt II Decyzji za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nie zakazuje się jej stosowania,
- uchylenie pkt IV Decyzji.

W uzasadnieniu odwołania, powód w pierwszej kolejności podniósł, że rozszerzona prawomocność orzeczeń SOKiK wynikająca z art. 479⁽⁴³⁾ k.p.c. nie rozciąga się na podobne lub nawet takie same postanowienia, stosowane przez innego przedsiębiorcę w innym wzorcu, gdyż wyrok wydany w wyniku kontroli abstrakcyjnej dotyczy postanowienia określonego wzorca, a nie postanowienia w ogóle. Zdaniem powoda art. 24 ust. 2 pkt 1 u.o.k.k. oraz art. 479⁽⁴³⁾ k.p.c. są wzajemnie powiązane, gdyż ustalenie zakresu mocy wiążącej wyroku, którego treścią jest uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone, a więc określenie czy wyrok wiąże jedynie przedsiębiorcę, który był stroną postępowania sądowego, czy wszystkich przedsiębiorców będzie determinowało spełnienie przesłanki „stosowania...”, określonej w art. 24 ust. 2 pkt 1 u.o.k.k. W ocenie powoda w odniesieniu do pozostałych przedsiębiorców, tylko stosowanie klauzuli w brzmieniu wpisanym do Rejestru będzie skutkowało możliwością nałożenia na nich kary przez Prezesa UOKiK. Dalej powód wskazał, że w jego ocenie, Prezes UOKiK nie ma kompetencji do samodzielnego-bez uprzedniej zgody SOKiK badania wzorca umowy stosowanego przez odwołującego. Zdaniem powoda przepis art. 479⁽⁴³⁾ k.p.c. i art. 24 u.o.k.k. uprawnia Prezesa UOKiK jedynie do kontroli stosowania postanowień wzorca, który podlegał badaniu przez SOKiK, nie zaś do postanowień jakiegokolwiek innego wzorca stosowanego przez tego samego, bądź innego przedsiębiorcę. Natomiast stosowanie postanowień wzorców umów, które nie zostały przez SOKiK przeanalizowane, nawet jeśli ich brzmienie jest podobne czy wręcz identyczne z postanowieniem innego wzorca wpisanym do Rejestru, nie spełnia definicji, o której mowa w powyższym przepisie. W dalszej kolejności powód wskazał, że w odniesieniu do klauzul z punktu I Decyzji zaprzestał ich stosowania i poinformował konsumentów o niezwiązaniu tymi postanowieniami. W ocenie pozwanego - kara jaką Prezes UOKiK nałożył na niego za stosowanie tych klauzul jest za wysoka i nieusprawiedliwiona okolicznościami, zaś słuszne byłoby zastosowanie przepisu art. 28 u.o.k.k. Ponadto powód zarzucił, że pozwany nie zbadał tożsamości zakwestionowanych przez siebie klauzul z postanowieniami, które zostały wpisane do Rejestru, jak również nie podjął próby skonfrontowania ich z pozostałą treścią wzorca. W odniesieniu zaś do klauzuli z punktu II Decyzji Prezesa UOKiK powód wskazał, że nie stosuje jej w obrocie z konsumentami od marca 2010 r., tym samym Prezes UOKiK błędnie oparł swe rozstrzygnięcie na art.

26 u.o.k.k. zamiast na art. 27 u.o.k.k. Zdaniem powoda rażąco wygórowanie kary umownej w ogóle nie poddaje się ocenie abstrakcyjnej. Co się zaś tyczy tożsamości klauzuli stosowanej przez powoda z klauzulą wpisaną do Rejestru pod numerem 1206, powód zarzucił, że Prezes UOKiK nie przeprowadził w tym zakresie oceny, a zatem wydana przez niego decyzja w tym zakresie jest całkowicie pozbawiona podstawy faktycznej. Powód wskazał, że wysokość zastosowanej przez niego kary umownej oparta jest na tzw. systemie 10/90, który polega na tym, że klient przy zawarciu umowy zobowiązany jest zapłacić 10% wartości umowy, zaś po wybudowaniu lokalu pozostałe 90%. W takiej realizacji inwestycji klient nie ponosi żadnych dodatkowych opłat, opłaty te ponosi powód, co oznacza że system ten jest korzystniejszy niż system deweloperski, w którym klient zobowiązany jest uiszczać opłaty wraz z postępem robót budowlanych. Powód wskazał, że zastrzegając karę umowną w wysokości 10% miał na uwadze głównie to, iż środki pieniężne niezbędne do realizacji inwestycji uzyskuje na podstawie umowy kredytu zawartej z bankiem, który oceniając ryzyko inwestycji wymaga od powoda uzyskania około 20% przedsprzedaży lokali oraz uzyskiwania od klientów wpłat na pokrycie zastrzeżonych kar umownych. W przypadku zaś rezygnacji przez klientów z realizacji umów deweloperskich i odstąpienia od nich przez powoda z winy klientów, powód ponosi koszty transakcyjne związane ze sprzedażą mieszkania i zawarciem umowy oraz marketingiem, a także koszty utrzymania lokalu. Powód podniósł również, że kalkulując wysokość kar umownych wziął pod uwagę okoliczność występowania w gospodarce tzw. cykli koniunkturalnych i wiążące się z nimi możliwości wahań lub załamań rynku i popytu na lokale.

W odpowiedzi na odwołanie, Prezes UOKiK podtrzymał stanowisko zaprezentowane w zaskarżonej decyzji i wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W piśmie z dnia 26 września 2011 r. powód podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie i wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Powód dokonał modyfikacji w zakresie przyjętej przez niego wąskiej interpretacji art. 479⁴³ k.p.c. w ten sposób, że jego zdaniem orzeczenie SOKiK ma skutek względem wszystkich osób trzecich, a więc zarówno proferentów jak i potencjalnych adherentów, zaś skutek ten jest ograniczony przedmiotowo. Dalej powód zarzucił Prezesowi UOKiK, że dokonując analizy tożsamości klauzul na podstawie orzecznictwa SOKiK, wbrew temu co twierdzi Prezes UOKiK dokonuje on kontroli w oparciu o art. 385¹ k.c., gdyż bez odwołania się do tego przepisu przeprowadzenie analizy nie jest możliwe. Pismem z dnia 15 października 2013 r. powód podtrzymał i uzupełnił swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Na rozprawie w dniu 15 października 2013 r. poprzedzającej ogłoszenie wyroku - stawili się prawidłowo zawiadomieni pełnomocnicy stron.

Sąd Okręgowy w Warszawie- Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, ustalił następujący stan faktyczny:

Powód - (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. (dalej: (...)) prowadzi działalność gospodarczą polegającą na między innymi budowaniu lub nabywaniu budynków w celu ustanowienia odrębnej własności znajdujących się w tych budynkach lokali mieszkalnych i przeniesieniu własności przedmiotowych lokali na konsumentów i budynków mieszkalnych stanowiących odrębne nieruchomości.

W ramach prowadzonej działalności powód zawiera umowy z konsumentami z użyciem wzorców umów, które regulują prawa i obowiązki tak spółki jak i konsumentów korzystających z ich usług. W ramach prowadzonej działalności powód wykorzystywał wzorzec umowy pt. „(...) UMOWA PRZEDWSTĘPNA (...)”.

W związku z podejrzeniem stosowania przez (...) praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes UOKiK postanowieniem numer (...) z dnia 30 lipca 2009 r. (sprostowanym następnie postanowieniem z dnia 14 maja 2010 r. oraz zmienionym postanowieniem z dnia 12 listopada 2010 r.) wszczął postępowanie przeciwko ww. przedsiębiorcy pod zarzutem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ u.o.k.k. o treści:

1. „Kupujący zobowiązuje się udzielić w umowie sprzedaży Lokalu mieszkalnego (akt notarialny) lub na podstawie odrębnej czynności pełnomocnictwa w formie aktu notarialnego do podpisania w imieniu Kupującego umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu użytkowego/garażu podziemnego i przeniesienia na Kupującego udziału w tak ustanowionym lokalu wraz z prawem do korzystania z miejsca postojowego oraz udziału w gruncie a także umowy o podział do używania lokalu użytkowego/garażu podziemnego. Kupujący zobowiązuje się, że przedmiotowe pełnomocnictwo będzie nieodwołalne i niewystarczające (...)”.

2. „Sprzedający ma prawo do jednostronnego rozwiązania niniejszej Umowy (...) w takim wypadku Sprzedający zwróci Kupującemu sumę dokonywanych wpłat bez oprocentowania, pomniejszoną o karę umowną w wysokości:

ad. a. 10% ceny określonej w pkt D I części Umowy,

ad. b. 10% ceny określonej w pkt D I części Umowy,

ad. c. 10% ceny określonej w pkt C ppkt. 1 I części Umowy,

ad. d. 10% ceny określonej w pkt C ppkt. 2 I części Umowy,

ad. e. 10% ceny określonej w pkt C ppkt. 1 I części Umowy,

ad. f. 10% ceny określonej w pkt C ppkt. 2 I części Umowy, (...)”.

3. „Kupujący może dokonać przelewu wierzytelności wynikających z niniejszej Umowy za uprzednią zgodą Sprzedającego”.

4. „Strony są zobowiązane do wzajemnego powiadamiania się o zmianie adresu do korespondencji w terminie 7 dni listem poleconym, pod rygorem uznania za doręczone wszelkich wysłanych na stary adres pism”.

5. „Umowę wynegocjowano, sporządzono i podpisano, po zapoznaniu się z jej treścią w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, dwa dla Sprzedającego i jeden dla Kupującego” (k. 1-9 akt adm. wraz z dowodem nadania, sprostowanie postanowienia k. 310-312 akt adm., zmiana postanowienia k. 317- 318 akt ad.).

Pismem z dnia 30 lipca 2009 r. Prezes UOKiK zawiadomił (...) o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz wezwał do przedstawienia stosownej dokumentacji (k. 10 - 13 akt adm. wraz z dowodem nadania).

W odpowiedzi, pismem z dnia 17 sierpnia 2009 r. (...) ustosunkował się do zarzucanych mu praktyk oraz przedłożył stosowane przez siebie wzorce umowy (k. 14 - 215 akt adm.).

W toku postępowania przed Prezesem UOKiK - (...) przedkładał również plany budowy i specyfikacje budowy (k. 297 - 308 akt adm.).

Pismem z dnia 24 listopada 2010 r. (...) odniósł się do stawianych mu zarzutów (k. 319 - 347 akt adm.). Do pisma tego dołączył wysłane konsumentom oświadczenie, w którym poinformował, że postanowienie zawarte w art. 3 § 6 ust. 2 zdanie trzecie o treści „Pełnomocnictwo to będzie nieodwołane i niewygasające, a zgodnie z jego treścią Sprzedający będzie mógł być drugą stroną Umowy Sprzedaży Udziału w lokalu użytkowym” uważa się za niebyłe i zastępuje się zdaniem „Zgodnie z treścią pełnomocnictwa Sprzedający będzie mógł być drugą stroną Umowy Sprzedaży Udziału w lokalu użytkowym” (k. 1320 akt adm.).

Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2010 r. Prezes UOKiK oddalił wnioski (...) w przedmiocie dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków- pracowników (...) oraz dowodu z dokumentów wskazanych w sentencji tego postanowienia jak również dowodu z wyjaśnień strony (k. 1321 - 1326 akt adm.).

Pismem z dnia 20 grudnia 2010 r. Prezes UOKiK zawiadomił (...) o zakończeniu zbierania materiału dowodowego, a także poinformował go o możliwości zapoznania się ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym w ciągu 7 dni od otrzymania zawiadomienia (k. 1327 akt adm.), z którego to przywileju (...) skorzystał (k. 1327 - 1329).

Na rozprawie w dniu 15 października 2013 r. Sąd na podstawie art. 227 k.p.c. oddalił zgłoszone przez (...) w odpowiedzi na pozew wnioski dowodowe w postaci dopuszczenia dowodu z zeznań świadków i stron oraz dowodu z opinii biegłego sądowego, albowiem okoliczności na jakie je zgłoszono, wynikają ze zgromadzonego w toku postępowania administracyjnego materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na oddalenie w całości.

Zgodnie z przepisem art. 24 ust. 1 i 2 u.o.k.k. zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Art. 24 ust. 2 pkt 1 cytowanej ustawy stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie - bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. Praktykami naruszającymi zbiorowe interesy konsumenta są zatem takie zachowania przedsiębiorców, które spełniają łącznie dwa warunki. Po pierwsze - są bezprawne, a po drugie - naruszają interes konsumentów. Bezprawność to sprzeczność z obowiązującymi przepisami prawa. Natomiast naruszenie interesu konsumentów odnosi się wyłącznie do interesu prawnego rozumianego jako określone potrzeby konsumenta uznane przez ustawodawcę za godne ochrony. Interes ekonomiczny konsumentów podlega bowiem ochronie przewidzianej przez przepisy prawa antymonopolowego.

W pierwszej kolejności odnosząc się do zarzutu powoda dotyczącego naruszenia przez Prezesa UOKiK przepisu art. 25 u.o.k.k. poprzez przyjęcie, że pozwany ma kompetencję do dokonania oceny, czy stosowane przez odwołującego postanowienia wzorców umów mają abuzywny charakter Sąd uznał za niezasadny, albowiem powód myli dwa niezależne od siebie postępowania. Wskazać należy, że postępowanie przed SOKiK jest postępowaniem cywilnym, opartym na przepisach k.p.c. W ramach tego postępowania Sąd bada postanowienia wzorców umów w ramach tzw. kontroli abstrakcyjnej, a więc na kontroli wzorca jako takiego, w oderwaniu od konkretnej umowy, której wzorzec dotyczy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2007 r., sygn. III SK 19/07). Zgodnie z art. 479³⁸ k.p.c., powództwo w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone może wytoczyć każdy, kto według oferty pozwanego mógłby zawrzeć z nim umowę zawierającą postanowienie, którego uznania za niedozwolone żąda się w pozwie. Powództwo może wytoczyć także organizacja społeczna, do której zadań statutowych należy ochrona interesów konsumentów, powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów oraz Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Krąg podmiotów uprawnionych do wniesienia powództwa został poszerzony w § 2 art. 479³⁸ k.p.c. o zagraniczną organizację wpisaną na listę organizacji uprawnionych w państwach Unii Europejskiej do wszczęcia postępowania o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich, jeżeli cel jej działania uzasadnia wystąpienie przez nią z takim żądaniem dotyczącym wzorców umów stosowanych w Polsce, zagrażających interesom konsumentów w państwie członkowskim, w którym organizacja ta ma swoją siedzibę. Zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c., prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wydany po przeprowadzeniu kontroli abstrakcyjnej wzorca umowy, ma skutek wobec osób trzecich od dnia wpisania postanowień uznanych za niedozwolone do Rejestru. Oznacza to, że prawomocne orzeczenie SOKiK, na mocy którego określone postanowienie umowne zostało uznane za niedozwolone, znajduje zastosowanie nie tylko w indywidualnej sprawie, ale we wszystkich sprawach podobnego rodzaju. Skutek taki następuje jednak dopiero w momencie wpisania, uznanego za niedozwolone, postanowienia wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone. Zgodnie z art. 479⁴⁵ § 1 k.p.c., SOKiK uznając postanowienie umowne za niedozwolone, przesyła odpis prawomocnego wyroku Prezesowi UOKiK, który umieszcza postanowienie w Rejestrze postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone. W kwestii

tw. rozszerzonej prawomocności kluczowe stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 czerwca 2006 r., III SK 7/06 (OSNP 2007, nr 13/14, poz. 207), z którego wynika, że „zakazane jest posługiwanie się w obrocie prawnym postanowieniami wzorów umów wpisanych do rejestru jako niedozwolone przez wszystkich i przeciwko wszystkim kontrahentom występującym w stosunkach prawnych określonego rodzaju”. Jak podkreślił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powyższego orzeczenia - uznanie określonej klauzuli za niedozwoloną i wpisanie jej do rejestru działa erga omnes, a dalsze posługiwanie się klauzulą abuzywną wpisaną do rejestru jest zakazane w obrocie prawnym, nie tylko względem podmiotu, wobec którego orzeczono, ale również w identycznych lub podobnego rodzaju stosunkach prawnych nawiązanych przez osoby trzecie, bez ograniczenia w jakikolwiek sposób kategorii tych podmiotów.

Natomiast postępowanie przez Prezesem UOKiK jest postępowaniem administracyjnym. Prezes UOKiK jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach ochrony konkurencji i konsumentów. Prezes UOKiK jest organem decyzyjnym, tj. podmiotem, któremu przepisy prawa przyznają prawo władczego rozstrzygnięcia spraw w drodze decyzji wiążących inne podmioty (T. Ławicki, Komentarz do Dz. U. 1999. 52. 547 (U) Przeciwdziałanie praktykom monopolistycznym i ochrona konsumentów, Lex Polonica Maxima). Na podstawie art. 26 u.o.k.k. Prezes UOKiK jest uprawniony do wydania decyzji w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uznaje się m.in. stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. Prezes UOKiK badając, czy stosowanie postanowienia wzorca jest bezprawne z uwagi na jego istnienie w Rejestrze, analizuje nie tylko literalną zbieżność postanowień, ale także tożsamość też w nim wyrażonych. W uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. sygn. III SZP 3/06 Sąd Najwyższy wskazał, że stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone i wpisanych do rejestru, może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Jak podkreślił Sąd Najwyższy, nie jest wymagane, aby klauzule stosowane przez przedsiębiorców były dokładnie tej samej treści, co wpisane do Rejestru, mogą to być klauzule o treści tożsamej, przy czym w tym ostatnim przypadku należy brać pod uwagę skutek jaki obydwie wywierają na prawa i obowiązki konsumentów w podobnych stosunkach prawnych.

Mając powyższe na uwadze, Prezes UOKiK jest legitymowany do wszczęcia i prowadzenia postępowania w sprawach praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na stosowaniu postanowień wzorców umów wpisanych do rejestru.

W odniesieniu zaś do zarzutu powoda, jakoby zakwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienia umowne nie stanowiły praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, a w szczególności nie wyczerpywały znamion określonych w art. 385¹, art. 385² oraz art. 385³ k.c. Sąd uznał, iż wszystkie wskazane w zaskarżonej decyzji postanowienia wzorców umów są tożsame z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisane do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Fakt więc umieszczenia przez powoda postanowień, których treść jest tożsama z treścią postanowień wpisanych do rejestru, we wzorcach umownych zawieranych w stosunkach z konsumentami - jednoznacznie wskazuje, iż stosuje on praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 powołanej wyżej ustawy „Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24”.

W świetle powyższego oraz zarzutów podniesionych w odwołaniu od decyzji, niezbędne jest dokonanie oceny, czy w istocie postanowienia stosowane przez powoda są tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru postanowień umownych.

Przechodząc do oceny bezprawności poszczególnych postanowień wskazanych w zaskarżonej decyzji Sąd zważył, iż:

- postanowienie z punktu I decyzji Prezesa UOKiK o treści:

A) „Kupujący może dokonać przelewu wierzytelności wynikających z niniejszej Umowy za uprzednią zgodą Sprzedającego”,

jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru postanowień uznanych za niedozwolone pod pozycją 1501 o treści „Nabywca może dokonać przelewu wierzytelności wynikających z niniejszej umowy za zgodą spółki”, gdyż kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Zgodzić się należy, że postanowienie to mimo, że dopuszczalne w świetle art. 509 § 1 k.c. między podmiotami równorzędnymi, nie ma zastosowania w przypadku umów zawieranych w obrocie z konsumentami, albowiem konsument jako słabsza strona stosunku prawnego chroniony jest w szczególny sposób. Obie klauzule przewidują dla konsumenta ten sam skutek, a mianowicie możliwość przelewu wierzytelności dopiero po uzyskaniu zgody przedsiębiorcy. Słusznie więc wskazał Prezes UOKiK, iż przedsiębiorca stosując ww. postanowienie wykorzystuje swoją przewagę kontraktową pozbawiając konsumenta możliwości swobodnego dysponowania wierzytelnościami.

B) „Strony są zobowiązane do wzajemnego powiadamiania się o zmianie adresu do korespondencji w terminie 7 dni listem poleconym, pod rygorem uznania za doręczone wszelkich wysłanych na stary adres pism”,

jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru postanowień uznanych za niedozwolone pod pozycją 1207 o treści „W przypadku zmiany adresu, każda ze stron zobowiązana jest niezwłocznie pisemnie powiadomić o tym drugą stronę. W przypadku nie powiadomienia o zmianie adresu, korespondencja kierowana na ostatni znany adres będzie uznawana za skutecznie doręczoną”, bowiem przyznaje kontrahentowi konsumenta uprawnienie do dokonywania wiążącej interpretacji umowy. W ocenie Sądu mimo odmiennej redakcji obu klauzul przewidują one dla konsumenta ten sam skutek, a mianowicie uznanie korespondencji za doręczoną. Słusznie wskazał Prezes UOKiK, że kompetencja do uznania korespondencji za doręczoną przyznana została wyłącznie sądom - w ramach postępowania sądowego. Wyposażenie przedsiębiorców w taką kompetencję niewątpliwie narusza równowagę kontraktową stron, albowiem przerzuca na konsumenta ryzyko związane z doręczeniami korespondencji.

C) „Umowę wynegocjowano, sporządzono i podpisano, po zapoznaniu się z jej treścią w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, dwa dla Sprzedającego i jeden dla Kupującego”,

jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru postanowień uznanych za niedozwolone pod pozycją 881 o treści „Oświadczam, że zapoznałem się i wynegocjowałem treść niniejszej umowy”, gdyż kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Obie klauzule uznają, że postanowienia umowy zostały uzgodnione indywidualnie. Niemniej jednak może się okazać, że konsument nie ma żadnych możliwości negocjowania zawieranej z przedsiębiorcą umowy. Zgodnie bowiem z art. 385¹ § 3 k.c. niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Przyjąć więc należy, że przedsiębiorca, który posługuje się wzorcem umowy, czyni jedynie jednostronne ustalenia, pozostawiając konsumentowi możliwość negocjacji dopiero w momencie podpisywania umowy. Zatem postanowienia takiego wzorca nie są indywidualnie uzgadniane, stanowią jedynie punkt wyjścia do ewentualnych negocjacji, co oznacza że oświadczenie zawarte we wzorcu nie może stanowić potwierdzenia faktu prowadzenia negocjacji. Postanowienie to może wprowadzać konsumenta w błąd co do skutków tego oświadczenia, a w konsekwencji do wyłączenia możliwości powoływania się na brak związania postanowieniami umowy, które kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Ponadto, jak słusznie wskazał Prezes UOKiK powód stosując zakwestionowane postanowienie przerzuca tym samym ciężar dowodu, iż dany wzorec był uzgodniony indywidualnie na konsumenta.

- postanowienie z punktu II decyzji Prezesa UOKiK o treści:

„Sprzedający ma prawo do jednostronnego rozwiązania niniejszej Umowy (...) w takim wypadku Sprzedający zwróci Kupującemu sumę dokonywanych wpłat bez oprocentowania, pomniejszoną o karę umowną w wysokości:

- ad. a. 10% ceny określonej w pkt D I części Umowy,
- ad. b. 10% ceny określonej w pkt D I części Umowy,
- ad. c. 10% ceny określonej w pkt C ppkt. 1 I części Umowy,
- ad. d. 10% ceny określonej w pkt C ppkt. 2 I części Umowy,
- ad. e. 10% ceny określonej w pkt C ppkt. 1 I części Umowy,
- ad. f. 10% ceny określonej w pkt C ppkt. 2 I części Umowy, (...)",

jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru postanowień uznanych za niedozwolone pod pozycją 1206 o treści „Tytułem kary umownej Sprzedający ze zwracanej kwoty potrąci kwotę 10% ceny określonej w par. 5 niniejszej umowy”, bowiem nakłada na konsumenta, który nie wykonał zobowiązania obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej, a tym samym wypełnia przesłanki art. 385³ pkt 17 k.c. Również w tym przypadku należy zgodzić się z Prezesem UOKiK, że obydwie klauzule, choć różnią się treścią przewidują dla konsumenta ten sam skutek, a mianowicie zastrzegając na rzecz przedsiębiorcy rażąco wygórowaną karę umowną. Możliwość zastrzeżenia kary umownej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego przewiduje art. 483 § 1 k.c. Zgodnie zaś z art. 484 § 1 k.c. kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Oznacza to, tym samym, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania niepieniężnego przez konsumenta rodzi automatycznie obowiązek zapłaty kary umownej, nawet w sytuacji, gdy przedsiębiorca nie poniesie żadnej szkody. Instytucja kary umownej pełni bowiem rolę zabezpieczenia trwałości umowy, jej wykonania oraz pełni zarazem funkcję odszkodowawczą.

W niniejszej sprawie kara umowna zastrzeżona została na wypadek niewykonania sprecyzowanych umową zobowiązań o charakterze niepieniężnym, jednocześnie uprawniając drugą stronę do jednostronnego rozwiązania tej umowy. Zatem nie było przeciwskażeń do wprowadzenia zapisu o karze umownej. Wątpliwości budzi natomiast wysokość zastrzeżonej kary umownej. Kara umowna powinna być wyrażona wprost w pieniądzu, albo przez wskazanie parametrów odnoszących się do zabezpieczonego świadczenia, które umożliwiają ustalenie jej wysokości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2007 r., sygn. I CSK 420/06, LEX nr 274239). Natomiast wskazać należy, że kara umowna jako odszkodowanie umowne nie powinna być źródłem wzbogacenia się poszkodowanego, zatem wysokość kary umownej nie powinna przewyższać wielkości świadczenia, którego wykonanie ma zabezpieczać, jak również nie powinna występować duża dysproporcja między wysokością zastrzeżonej kary, a godnym ochrony interesem wierzyciela (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 grudnia 2008 r., sygn. V ACa 483/08, LEX nr 491137). Art. 484 § 2 k.c. dopuszcza możliwość miarkowania kary umownej. Przyjęta formuła pozwala jedynie na obniżenie kary umownej tylko wówczas, gdy jest to uzasadnione okolicznościami leżącymi po stronie wierzyciela. Wyklucza to przede wszystkim powołanie się na akceptowaną w obowiązującym stanie prawnym przesłankę niskiego stopnia winy dłużnika. Należy uwzględnić również rodzaj prawnie chronionych dóbr, w których wskutek naruszenia zobowiązania powstała szkoda oraz samego rodzaju naruszenia zobowiązania. Zastosowanie instytucji miarkowania - uzależnione jest od rażącej dysproporcji pomiędzy stopniem naruszenia interesu wierzyciela i wysokością kary umownej. W celu ustalenia rozmiaru szkody porównuje się stan majątku poszkodowanego, powstały na skutek podjęcia procesu kontraktowania (zawarcia umowy przedwstępnej), z hipotetycznym stanem jego majątku, jaki istniałby, gdyby poszkodowany, nie licząc na zawarcie umowy przyrzeczonej, w ogóle nie podjął żadnych działań prowadzących do jej zawarcia (nie wdał się w proces kontraktowania z drugą stroną). Odszkodowanie jednak nie obejmuje uszczerbków poniesionych wskutek działań, które oznaczałyby wykonywanie umowy przyrzeczonej, ani korzyści nieosiągniętych wobec jej niewykonania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2006 r., sygn. II CSK 274/06, LEX nr 238945). Podkreślenia wymaga, że ustalenie na rażąco wysokim poziomie należnej od konsumenta kary umownej za niewykonanie zobowiązania, albo odstępnego za odstąpienie od umowy narusza wewnętrzną równowagę umowy i słusność kontraktową, dyskryminując konsumenta” (Komentarz do kodeksu cywilnego. Zobowiązania. Tom 1 (red.) Gerard Bieniek, Wydanie 8, Wyd. LexisNexis, Warszawa 2007, s. 158).

Zastrzeżona przez pozwanego kwota kary umownej w ocenie Sądu nie pozostaje w normalnym związku przyczynowym z zawarciem umowy. Przy ocenie rażącego wygórowania należy brać pod uwagę relację między wysokością zastrzeżonej kary umownej, a wysokością wynagrodzenia należnego stronie zobowiązanej do zapłaty kary umownej (tak m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1980r., I CR 229/80, OSNC 1980, nr 12, poz. 243). Dopuszczalne jest również odniesienie się do wysokości odszkodowania, jakie należałoby się wierzycielowi na zasadach ogólnych, tzn. w sytuacji, gdyby kara umowna nie została w ogóle zastrzeżona (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2003r., III CKN 50/01). Za zasadnicze kryterium uznaje się jednak stosunek wysokości zastrzeżonej kary umownej do wysokości szkody doznanej przez wierzyciela (tak m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2007r., V CSK 139/07).

Odnosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy mieć przede wszystkim na uwadze, że powód w razie rezygnacji przez konsumenta z zakupu mieszkania, nie tylko otrzymywałby karę umowną w wysokości zastrzeżonej na tą okoliczność, ale także mógłby sprzedać, będące przedmiotem umowy mieszkanie z zyskiem. Ponadto jak słusznie wskazał Prezes UOKiK, powód w przypadku ziszczenia się przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej po stronie klienta będzie mógł w każdym uzasadnionym przypadku dochodzić naprawienia szkody w zindywidualizowanej wysokości. Sąd miał również na uwadze, że powód zwracając konsumentom uiszczoną kwotę po dokonaniu potrącenia, czyni to bez oprocentowania, przez co ma możliwość obracania środkami pochodzącymi z wpłat konsumentów. Na uwagę nie zasługuje również podniesiony przez powoda zarzut, jakoby rezygnacja przez konsumentów z zakupu mieszkania powodowała, że powód zmuszony jest sprzedać je po niższej cenie, gdyż panująca na rynku nieruchomości dekoniunktura przynosi powodowi realne szkody. W tym zakresie Sąd przychylił się do stanowiska zajętego przez Prezesa UOKiK, zgodnie z którym powód stosował tak określoną karę umowną również wtedy, gdy na rynku nieruchomości panowała znaczna koniunktura. Zatem słuszne jest stanowisko, że powód zastrzegając karę umowną na poziomie (...) przeniósł na konsumenta całe ryzyko związane z prowadzoną działalnością gospodarczą. W tym też zakresie zarówno klauzulę stosowaną przez powoda, jak i tą wpisaną do Rejestru pod numerem 1206 Sąd uznał za tożsame. W odniesieniu zaś do wniosków dowodowych zgłaszanych przez powoda, na okoliczność wyliczenia ww. kary umownej sąd uznał, że są one zbędne, albowiem powód w sposób wyczerpujący przedstawił sposób wyliczenia kary umownej. W szczególności w tym celu przedstawił zestawienie danych oraz wysokość kosztów inwestycji. Toteż Sąd uznał, za wystarczający w tym zakresie materiał dowodowy zebrany w aktach sprawy.

Reasumując wskazać należy, że analiza porównawcza treści poszczególnych postanowień zakwestionowanych w toku niniejszej sprawy, zdaniem Sądu, jednoznacznie potwierdza, że wskazane postanowienia wzorców umowy stosowanych przez przedsiębiorcę w umowach z konsumentami są tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru. Wykazana została więc przesłanka bezprawności działania powoda.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia przez Prezesa UOKiK art. 26 i 27 u.o.k.k. poprzez nakazanie odwołującemu zaniechania stosowania wzorcach umów postanowienia opisanego w pkt II Decyzji podczas, gdy postanowienie tych wzorców nie jest stosowane przez odwołującego od marca 2010 r., a zatem podstawą ewentualnej decyzji winien był być art. 27 u.o.k.k. Sąd uznał za bezzasadne, albowiem Prezes UOKiK w sposób jasny i nie budzący wątpliwości wskazał, iż powód nie zdołał wykazać w ramach postępowania administracyjnego, że zaniechał stosowania ww. klauzuli. Zgodzić się należy z Prezesem UOKiK, że z treści pism kierowanych do Prezesa UOKiK nie wynika, aby powód zaniechał stosowania klauzuli we wzorcu umownym o nazwie „(...) UMOWA PRZEDWSTĘPNA (...)”. Również z załączników 1-4 pisma z dnia 1 marca 2010 r. nie wynika, aby powód zaniechał stosowania klauzuli z punktu II Decyzji, bowiem załączniki te odnoszą się nie do umów deweloperskich, lecz do przedwstępnych umów sprzedaży. Natomiast przedmiotem postępowania przez Prezesem UOKiK był wzorzec przedwstępnej umowy deweloperskiej. Zatem i ten zarzut powoda nie może się ostać.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia przez Prezesa UOKiK art. 28 u.o.k.k. poprzez niezastosowanie tego przepisu w zakresie, w jakim odwołujący zobowiązał się do natychmiastowego zaprzestania stosowania postanowień określonych w pkt I Decyzji i usunięcia skutków stosowania tych postanowień, Sąd uznał za bezzasadny, albowiem możliwość skorzystania z dobrodziejstwa art. 28 u.o.k.k. uzależniona jest od decyzji Prezesa UOKiK. Przepis art. 28 u.o.k.k. nie

ma bowiem charakteru zobowiązującego Prezesa do podjęcia określonego działania. Przepis ten jest uprawnieniem, nie obowiązkiem Prezesa i zależy od jego indywidualnej oceny.

Odnosząc się natomiast do zgłoszonego przez powoda zarzutu naruszenia przepisów art. 106 w związku z art. 111 u.o.k.k. jako konsekwencja naruszenia art. 24 u.o.k.k. oraz art. 106 w zw. z art. 111 u.o.k.k. poprzez niesłuszne obciążenie odwołującego karą w związku ze stosowaniem przez odwołującego postanowień opisanych w pkt I Decyzji - Sąd uznał, iż kara nałożona przez Prezesa UOKiK odpowiada wadze naruszonych przez powoda obowiązków wynikających z ustawy. Zgodnie z art. 106 u.o.k.k. Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę w drodze decyzji karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Podkreślenia wymaga, że Prezes UOKiK wydając decyzję o nałożeniu kary działa w ramach tzw. uznania administracyjnego, powinien kierować się zasadą równości i proporcjonalności. Podnosi się także, iż kary nakładane powinny być w szczególności wówczas, gdy na skutek stosowania praktyki odniesione zostały korzyści finansowe, z powodu zaś rozproszenia podmiotów poszkodowanych tymi praktykami mało prawdopodobne jest wystąpienie przez nie z roszczeniami odszkodowawczymi. Pogląd ten znajduje swe potwierdzenie w orzecznictwie, w którym uznano, iż kara powinna pozostawać we właściwej proporcji do potencjału ekonomicznego sprawcy oraz korzyści, jakie osiągnął lub zamierzał osiągnąć. W niniejszej sprawie Sąd uznał, że powód stosował postanowienia o treści tożsamej z postanowieniami wpisanymi już do rejestru, zatem mając na uwadze wagę naruszonych przez powoda obowiązków oraz charakter stosowanych przez niego klauzul wysokość wymierzonej przez Prezesa UOKiK kary należy uznać za zasadną.

O kosztach postępowania orzeczono w punkcie drugim wyroku na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Przedmiotowe powództwo zostało oddalone w całości, a zatem na powodzie - (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. ciąży obowiązek zwrotu pozwanemu kosztów procesu, które poniósł w związku ze swym udziałem w sprawie. Dlatego Sąd na podstawie § 14 ust. 3 pkt 2 w zw. z § 2 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163. poz. 1349 ze zm.) zasądził od pozwanego kwotę 360 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Mając powyższe na względzie, Sąd orzekł jak w sentencji.